

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt over de gang van zaken bij zijn presentatie door de Dienst Terugkeer & Vertrek van het Ministerie van Justitie aan een Soedanese diplomatieke vertegenwoordiger op 13 februari 2007.

Met name klaagt hij erover dat hij onvoldoende op deze presentatie was voorbereid, waardoor hij vragen van die vertegenwoordiging over zichzelf en zijn familie heeft beantwoord, hetgeen ernstige risico's kon inhouden voor zichzelf en zijn familie.

Ook klaagt verzoeker erover dat die dienst zijn klacht hierover ongegrond heeft verklaard zonder hem te horen.

Ten slotte klaagt verzoeker erover dat de presentatie als zodanig niet had mogen plaatsvinden.

Beoordeling

Algemeen

1. Uitgeprocedeerde vreemdelingen, die niet langer rechtmatig in Nederland verblijven, behoren in het kader van het terugkeerbeleid terug te keren naar hun land van herkomst. Als voormalige asielzoekers geen geldige papieren (reisdocumenten) hebben, kan dat bij hun vertrek een probleem zijn. In dat geval hebben zij een vervangend reisdocument nodig, een zogenoemd laissez-passer. Om aan zo'n document te komen, neemt de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) van het Ministerie van Justitie sinds begin 2007 (daarvóór deed de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) dit) contact op met de diplomatieke vertegenwoordiging van het land van herkomst. Deze buitenlandse vertegenwoordiging gaat na of de vreemdeling de gestelde nationaliteit heeft en onderzoekt de identiteit van deze persoon, voordat een laissez-passer wordt afgegeven. De vreemdeling kan daarbij in persoon worden gepresenteerd aan de diplomatieke vertegenwoordiger. De DT&V organiseert de presentaties, en is daarbij ook aanwezig. Tevoren verstrekt de DT&V aan de diplomatieke vertegenwoordiging alleen informatie over de vreemdeling zelf (identiteit en nationaliteit) maar vermeldt niet dat het om een ex-asielzoeker gaat. Dit kan namelijk gevaarlijk zijn voor de vreemdeling als hij weer in zijn land van herkomst is teruggekeerd.

2. In rapport 2007/040 van 27 februari 2007 heeft de Nationale ombudsman de voorbereiding en uitvoering van de presentaties onderzocht. In dit rapport komt onder meer naar voren dat de terugname van vreemdelingen, waarvan de nationaliteit en/of identiteit niet op voorhand vaststaat, heel moeilijk afdwingbaar is. Daarom is een goede medewerking van de buitenlandse vertegenwoordiging belangrijk. De Nationale ombudsman vindt het van groot belang dat de presentatie van asielzoekers in de uitzettingsprocedure transparant is en voldoende veiligheidswaarborgen kent. In dit rapport

heeft de Nationale ombudsman onder meer de aanbeveling gedaan dat aan de vreemdeling tevoren goed wordt uitgelegd wat een presentatie inhoudt; en ook de aanbeveling dat altijd een medewerker van de DT&V bij de presentatie aanwezig is, die zo nodig via een tolk het gesprek volgt dat de vreemdeling heeft met de buitenlandse vertegenwoordiging.

De staatssecretaris van Justitie heeft in reactie op dit rapport op 27 juni 2007 laten weten de aanbeveling over de informatieverstrekking aan de vreemdeling voor de presentatie op te volgen, en in de informatiebrochure op te nemen dat de vreemdeling geen antwoord hoeft te geven op vragen die verband houden met zijn asielverhaal; en verder dat wel belang wordt gehecht aan de aanwezigheid van Nederlandse ambtenaren bij presentaties, maar dat per geval wordt bekeken of het belang van de effectieve terugkeer van de vreemdeling opweegt tegen het belang van de aanwezigheid van Nederlandse ambtenaren bij de presentatie.

Bevindingen

1. Verzoeker zou in december 2006 worden gepresenteerd bij de diplomatieke vertegenwoordiging van Soedan, maar dit kon niet doorgaan. Uit een verklaring van 8 december 2006 van de afdeling psychiatrie van de Forensische observatie en begeleiding afdeling (FOBA) in de Penitentiaire Inrichting in Amsterdam blijkt dat verzoeker vanwege een ernstige psychische stoornis niet kon worden vervoerd. Verzoeker zat in vreemdelingenbewaring en verbleef op dat moment op de FOBA wegens ernstige psychiatrische klachten. Vanwege zijn medische noodsituatie werd hij na zijn ontslag uit vreemdelingenbewaring op 21 december 2006 in OC Luttelgeest geplaatst.
2. Op 12 februari 2007 ontving verzoeker van de vreemdelingendienst de oproep om zich op 13 februari 2007 om 9.00 uur in Rijswijk te melden bij het kantoor van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND).
3. Op diezelfde dag annuleerde de DT&V de presentatie van verzoeker voor 13 februari 2007. De DT&V berichtte dit aan de vreemdelingendienst van het regionale politiekorps IJsselland in Zwolle. De reden van de annulering was dat verzoeker opnieuw een asielaanvraag had ingediend, zodat hij niet verwijderbaar was. In die brief stond dat het om die reden niet was toegestaan om een aanvraag in te dienen voor een laissez-passer, dan wel om verzoeker te presenteren.
4. Verzoeker werd niettemin op 13 februari 2007 gepresenteerd bij de diplomatieke vertegenwoordiging van Soedan, in het kantoor van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) in Rijswijk. Van deze presentatie werd een verslag gemaakt. Hierin werd vermeld dat verzoeker niet van te voren van het doel van de presentatie op de hoogte was gesteld, en dat hem dit alsnog was meegedeeld. Twee medewerksters van de DT&V waren tijdens het gehele gesprek aanwezig. Zij hadden dit gesprek niet kunnen volgen, omdat zij geen

Arabisch spraken. Het was hen onbekend of verzoeker informatie had verstrekt over de reden van zijn verblijf in Nederland. De buitenlandse vertegenwoordiger had hen na afloop van het gesprek de inhoud daarvan verteld. Verzoeker was daarbij niet aanwezig.

5. Op 16 februari 2007 diende verzoeker een klacht in bij de DT&V over de gang van zaken tijdens de presentatie. De vertegenwoordiging had veel vragen gesteld over hemzelf en zijn familie. Die had hij beantwoord, maar achteraf realiseerde hij zich dat hij hen daardoor in gevaar had gebracht. Hij had psychische klachten, die door de presentatie waren verergerd. Tevoren was hem verteld dat het een gesprek met de IND betrof. Met dit idee was hij naar de IND in Rijswijk gegaan. Hij had niemand verwacht van de ambassade. Daarom was hij er niet op voorbereid dat er zoveel vragen zouden worden gesteld over zijn familie.

6. Op 1 maart 2007 liet de DT&V verzoeker weten dat zijn klacht ongegrond was. Een medewerker van de DT&V had hem vóór de presentatie uitgelegd wat het doel daarvan was en verzoeker had bevestigend geantwoord op de vraag of hij had begrepen wat een presentatie inhoudt. Daardoor was hij afdoende geïnformeerd dat hij zou worden gepresenteerd aan de vertegenwoordiging van Soedan en dat die presentatie diende voor het vaststellen van zijn identiteit en nationaliteit. Het was vervolgens aan hem om in te gaan op de vragen die hem werden gesteld. De presentatie had overigens te weinig aanknopingspunten opgeleverd om hem een laissez-passer te verlenen.

In deze brief stond niet dat de presentatie was geannuleerd.

7. Verzoeker was het er niet mee eens dat de DT&V zijn klacht ongegrond had verklaard zonder hem te horen. Daarom richtte hij zich tot de Nationale ombudsman.

Op 17 april 2007 ontving de Nationale ombudsman informatie van de DT&V over de presentatie. Uit dit dossier bleek dat de presentatie was geannuleerd, zoals hiervóór onder 3. is vermeld. Vervolgens stelde de Nationale ombudsman een onderzoek in. Ook stelde hij vier vragen: 1. Waarom was verzoeker toch gepresenteerd; 2. Was het een juiste praktijk dat verzoeker was opgeroepen voor de presentatie door een kopie van de brief van de IND aan de Vreemdelingendienst te gebruiken; 3. Was verzoeker voldoende voorbereid op zijn presentatie, en was gewaarborgd dat hij het doel van de presentatie kende, hoewel was verzuimd de daartoe strekkende folder uit te reiken; 4. Was het juist dat verzoeker niet was gehoord op zijn klacht.

8. Op 13 juli 2007 reageerde de staatssecretaris van Justitie op de klacht, en vermeldde daarbij dat rekening was gehouden met het rapport van de Nationale ombudsman van 27 februari 2007 (hiervóór vermeld in de paragraaf Algemeen). Op de vier vragen van de Nationale ombudsman deelde de staatssecretaris het volgende mee.

Ad 1. Op de vraag waarom verzoeker toch was gepresenteerd, berichtte de staatssecretaris dat pas enkele dagen voor de feitelijke presentatie uit een controle door de IND was gebleken dat verzoeker bij de IND een herhaald asielverzoek had ingediend. Daarom was de presentatie geannuleerd. Verzoeker was echter toch verschenen op de locatie van de IND. De aanwezige medewerkers van de IND wisten niet dat verzoeker een asielverzoek had ingediend.

Ad 2. Op de vraag of het een juiste praktijk is dat verzoeker was opgeroepen voor de presentatie door een kopie van de brief van de IND aan de vreemdelingendienst te gebruiken deelde de mee dat de vreemdelingendienst de bevoegdheid heeft om de vreemdeling te vorderen om gegevens te verstrekken. Waarschijnlijk heeft de vreemdelingendienst uit praktische overwegingen gebruik gemaakt van een kopie van de brief die de DT&V aan de vreemdelingendienst had gezonden voor de planning van de presentatie. De vreemdelingendienst had echter het in de Vreemdelingencirculaire voorschreven model M-90 (zie Achtergrond, onder 2.) moeten gebruiken.

Ad 3. Op de vraag of verzoeker voldoende was voorbereid op zijn presentatie, en dat was gewaarborgd dat hij het doel van de presentatie kende, hoewel was verzuimd de daartoe strekkende folder uit te reiken, berichtte de staatssecretaris dat de vreemdelingendienst verzoeker de folder (zie Achtergrond, onder 3.) had moeten uitreiken. Dat was niet gebeurd. Aan verzoeker was wel mondeling meegedeeld dat hij werd gepresenteerd aan de diplomatieke vertegenwoordiger van Soedan en ook wat het doel van de presentatie was. Omdat verzoeker het Nederlands voldoende beheerste, was de toelichting in het Nederlands geweest. Hiermee was niet gehandeld in overeenstemming met de geldende instructies, maar materieel was verzoeker niet in zijn belangen geschaad.

Ad 4. Op de vraag of het juist was dat verzoeker niet was gehoord deelde de staatssecretaris mee dat verzoeker had moeten worden gehoord, omdat op grond van artikel 9:10 Awb alleen van het horen kan worden afgezien als de klacht kennelijk ongegrond is, en dat was hier niet het geval. De staatssecretaris achtte dit klachtonderdeel gegrond.

Verder gaf de staatssecretaris aan dat de eerste twee vragen geen betrekking hadden op verzoekers klacht. De staatssecretaris ging niet in op verzoekers klacht dat hij vragen had moeten beantwoorden over zichzelf en zijn familie.

9. Verzoeker gaf op 11 september 2007 in reactie op het standpunt van de staatssecretaris allereerst aan dat de DT&V niet had gereageerd op zijn klacht over de gevolgen voor de veiligheid van zijn familie en voor de gevolgen voor zijn gezondheid naar aanleiding van de onterechte presentatie.

Verder deelde hij mee dat de IND hem had geprobeerd uit te zetten zonder naar zijn medisch dossier te kijken. Hij zond daartoe een brief mee van 22 december 2006 van de

IND namens de minister van Justitie, waarin staat dat hij in verband met zijn gezondheidstoestand tot 22 juni 2007 rechtmatig verblijf heeft in Nederland, en dat tot die tijd uitzetting achterwege moet blijven. Verzoeker deelde verder mee dat hij onvoldoende was geïnformeerd over de presentatie. Hij beheerste het Nederlands niet volledig. Men had hem verteld dat het om een interview ging, maar hij was er niet op voorbereid dat er een vertegenwoordiger van Soedan bij aanwezig was. Het doel zou zijn om zijn identiteit vast te stellen, maar de vertegenwoordiger had hem ook gevraagd naar zijn asielrelaas en zijn familie. Tijdens de presentatie was geen tolk aanwezig, zodat de DT&V niet kon verstaan wat hem was gevraagd in het Arabisch. Als gevolg hiervan waren zijn asielgegevens nu bij de autoriteiten in Soedan bekend. Hij was wel degelijk in zijn belangen geschaad, aldus verzoeker.

10. Naar aanleiding van verzoekers reactie, breidde de Nationale ombudsman de klacht op 4 oktober 2007 uit met het klachtonderdeel dat verzoeker ten onrechte was gepresenteerd, omdat hij op grond van de brief van 22 december 2006 rechtmatig verblijf had, en verzocht hij de staatssecretaris om een reactie.

11. Op 2 november 2007 deelde de staatssecretaris mee dit klachtonderdeel ongegrond te achten. Volgens de staatssecretaris was het feit dat de uitzetting tijdelijk achterwege zou worden gelaten, geen belemmering om deze uitzetting voor te bereiden. Er konden wel alvast activiteiten worden ontplooid om aan een vervangend reisdocument te komen. Dat de brief van 22 december 2006 niet bij de DT&V bekend was, kwam door de overdracht van dossiers van de IND naar de DT&V bij de overdracht van de terugkeertaken van de IND naar de DT&V. Voor de vreemdelingen die op dat moment verwijderbaar waren, werden vervangende reisdocumenten aangevraagd. In die dossiers werd per definitie geen informatie opgenomen uit het IND-dossier over de eventuele toelating. Daarom maakte de brief van 22 december 2006 geen deel uit van het dossier. Eerder was al aangegeven dat verzoeker niet verwijderbaar was door zijn herhaalde asielverzoek. Daarom was de brief van 22 december 2006 verder niet van belang.

12. Op 20 december 2007 ontving de Nationale ombudsman verzoekers reactie op de informatie van de staatssecretaris. Volgens verzoeker was het geestelijke mishandeling om iemand, die op grond van psychische klachten uitstel van vertrek had gekregen te presenteren. Verder herhaalde hij zijn eerdere reactie, zoals onder punt 9. vermeld, en gaf hij aan dat al deze vragen onbeantwoord waren gebleven en dat hij het heel belangrijk vond dat hij hier nog antwoord op kreeg.

13. Op 3 maart 2008 liet een medewerker van de DT&V telefonisch weten dat de DT&V geen aanleiding zag om nader te reageren.

Op 4 maart 2008 liet verzoeker telefonisch weten dat hij het hier helemaal niet mee eens was, omdat hij nog steeds geen antwoord had gekregen op zijn vragen.

14. Op 11 maart 2008 vulde verzoekers gemachtigde (die niet de klacht heeft ingediend) verzoekers informatie als volgt aan.

Het had de IND en de DT&V volstrekt duidelijk moeten zijn dat verzoeker een zeer kwetsbare psychiatrische patiënt was, vanwege de brief van de minister van 22 december 2006 waarin uitstel van vertrek was gekregen op medische gronden, en zijn verblijf in de FOBA-toren vanwege zeer ernstige psychische klachten.

Overigens had de overplaatsing naar de FOBA-toren tot zeer grote spanningen bij verzoeker geleid, omdat hij dacht dat hij zou worden uitgezet. Hij dacht dat hij naar Amsterdam ging om naar de luchthaven te worden gebracht.

Verder had hij op 12 februari 2007 van de vreemdelingendienst de oproep gekregen om zich te melden in Rijswijk. Hij dacht dat dit te maken had met zijn asielaanvraag. Bij aankomst in Rijswijk vroegen twee vrouwen hem of hij wist waarom hij in Rijswijk was. Daarop werd hem heel kort in het Nederlands verteld dat hij een gesprek zou hebben met een vertegenwoordiger van het Soedanese consulaat. Hij was hiervan erg geschrokken en had gevraagd waarom dat moest gebeuren, maar hij kreeg te horen dat hij later maar met zijn advocaat moet overleggen. Hij had onvoldoende weerstand kunnen bieden aan de vragen van de vertegenwoordiger van het Soedanese consulaat omdat hij psychisch zeer kwetsbaar was en onvoldoende voorbereid was op het gesprek. Hij had dit gesprek in het Arabisch opgeschreven. De vertegenwoordiger had hem rechtstreeks gevraagd naar zijn adres in Soedan en of hij asiel had aangevraagd in Nederland. De Nederlandse vertaling van dit gesprek is als bijlage in het rapport opgenomen.

Tot slot gaf de gemachtigde aan dat verzoeker, mocht hij ooit willen of moeten terugkeren naar Soedan, hij bij dezelfde vertegenwoordiging een reisdocument zou moeten aanvragen, en dat het niet mogelijk zal zijn om veilig terug te keren, aangezien men nu op de hoogte is van het feit dat hij asiel heeft aangevraagd.

Beoordeling

A. Ten aanzien van het doorgang vinden van de presentatie

15. Het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen houdt in dat bestuursorganen hun administratieve beheer en organisatorisch functioneren inrichten op een wijze die behoorlijke dienstverlening aan burgers verzekert. Dit brengt mee dat berichtgeving over een procedure tijdig binnen de organisatie op de juiste plaats moet terechtkomen, en wanneer sprake is van een procedure waarbij ketenpartners zijn betrokken, ook bij die ketenpartners.

16. Het is van belang dat de verschillende partijen die betrokken zijn bij een presentatie (de vreemdelingendienst, de IND en de DT&V) nauw met elkaar samenwerken en dat zij

tijdig over de juiste informatie beschikken. De IND moet tijdig doorgeven aan de DT&V dat een presentatie niet doorgaat en de DT&V moet dit tijdig doorgeven aan de vreemdelingendienst en de verzoeker. In elk geval moet dit bij de DT&V binnen de eigen dienst bekend zijn, zodat iemand niet ten onrechte toch wordt gepresenteerd.

17. Verzoeker werd op 13 februari 2007 ten onrechte gepresenteerd. De DT&V had, zo blijkt ook uit de brief van de DT&V van 12 februari 2007, aangegeven dat de presentatie niet mocht doorgaan omdat verzoeker niet was uitgeprocedeerd. Zoals hiervóór onder Algemeen is vermeld, ziet het terugkeerbeleid op uitgeprocedeerde vreemdelingen die niet langer rechtmatig in Nederland verblijven. Aan deze twee voorwaarden was in dit geval niet voldaan. Immers: verzoeker was niet uitgeprocedeerd, omdat hij een herhaald asielverzoek had ingediend; en hij was rechtmatig in Nederland, omdat hij in december 2006 uitstel van vertrek had gekregen (in elk geval tot 22 juni 2007) vanwege zijn psychische klachten.

18. De DT&V wist slechts van één reden (het herhaalde asielverzoek) waarom de presentatie niet kon doorgaan. Dat de DT&V niet wist van het uitstel van vertrek, kwam omdat de IND dit niet had doorgegeven. Dit was enerzijds het gevolg van ketenproblematiek en anderzijds omdat de procedure zo is ingericht dat asielgerelateerde informatie niet in het dossier van de DT&V terechtkomt. Echter, er waren twee redenen waarom de presentatie niet mocht doorgaan. De staatssecretaris van Justitie kan dan ook niet worden gevolgd in haar lezing dat de presentatie wel mocht doorgaan omdat het uitstel van vertrek tot juni niet verhinderde dat in februari 2007 alvast mocht worden begonnen met voorbereiding van de uitzetting. Overigens getuigt deze lezing van de staatssecretaris van Justitie niet van een zorgvuldige toepassing van de presentatie, nu zij geen rekening hield met verzoekers psychische gesteldheid, die reden was voor het uitstel van vertrek.

19. De DT&V hoorde kort van te voren van de IND dat de presentatie niet mocht doorgaan. De DT&V heeft vervolgens op 12 februari 2007 de presentatie geannuleerd met een brief aan de vreemdelingendienst van de politie Zwolle. Mogelijk heeft de DT&V dit niet tijdig bericht aan de vreemdelingendienst. In elk geval heeft de vreemdelingendienst dit niet aan verzoeker laten weten. Het gevolg hiervan is geweest dat verzoeker zich op 13 februari 2007 heeft gemeld bij de DT&V.

Hoewel dit kort dag was, had de DT&V in elk geval de eigen medewerkers moeten berichten dat verzoeker niet mocht worden gepresenteerd. Uit het feit dat de medewerkers van de DT&V verzoeker mondeling hebben voorbereid op de presentatie wordt afgeleid dat zij niet op de hoogte zijn geweest dat de presentatie was geannuleerd. Dit had echter niet mogen gebeuren.

Hiermee heeft de DT&V gehandeld in strijd met het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

B. Ten aanzien van het voorbereiden op de presentatie

20. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit brengt mee dat het bestuursorgaan de juiste informatie verstrekt zodat de burger weet wat zijn rechten en plichten zijn.

21. Verzoeker is bang dat hij zijn familie in gevaar heeft gebracht doordat hij vragen heeft beantwoord over zijn familie, omdat hij onvoldoende was voorbereid op de presentatie.

Volgens de DT&V had verzoeker weliswaar niet van te voren de juiste informatie gekregen, maar was hem mondeling in het Nederlands verteld waar het om ging, en was het vervolgens aan hem om vragen tijdens de presentatie wel of niet te beantwoorden.

22. Deze wijze van informatieverstrekking is in strijd met de voorschriften, waaronder het voorschrift dat aan verzoeker ruim voor de presentatie met een folder (flyer, zie Achtergrond) duidelijk had moeten worden gemaakt dat hij geen vragen had hoeven te beantwoorden over zijn familie of asielverhaal. Hij had gelegenheid moeten krijgen deze informatie op een rustig moment te lezen. De staatssecretaris kan dan ook niet worden gevolgd in haar lezing dat verzoeker hiermee niet in zijn belangen is geschaad. Immers, gelet op verzoekers psychische gesteldheid in samenhang met de spanning die hij op dat moment voelde wordt voldoende aannemelijk geacht dat verzoeker de mondelinge uitleg in het Nederlands zo vlak voor de presentatie niet goed heeft begrepen en dat hij onvoldoende was voorbereid op de presentatie.

23. Als gevolg hiervan is het zeker mogelijk dat verzoeker inderdaad vragen heeft beantwoord over zijn asielverhaal en zijn familieleden. Hij heeft hiervoor de nodige details aangevoerd in het weergegeven gesprek (zie Achtergrond). Het is dan ook onjuist dat de DT&V geen oog heeft voor verzoekers psychische gesteldheid en het geheel zijn eigen verantwoordelijkheid vindt om al dan niet vragen te beantwoorden. Hiermee wekt de DT&V de indruk dat de twee medewerksters verzoeker vooraf even hebben gesproken en hem verder tijdens de presentatie aan zijn lot hebben overgelaten, omdat het gesprek zelf voor hen niet van belang is. Zij konden dit gesprek ook niet volgen, omdat zij de taal niet spraken. Dit is in strijd met de aanbeveling in rapport 2007/040 dat een tolk bij het gesprek aanwezig behoort te zijn (zie Achtergrond). Nu is dit rapport pas uitgekomen na deze presentatie. Dit neemt echter niet weg dat ook in de periode voordien (zonder tolk) ofwel de buitenlandse vertegenwoordiger het gesprek had samengevat waar verzoeker bij was, zodat hij hier ten minste nog commentaar op had kunnen geven, ofwel de DT&V meteen aan verzoeker had gevraagd of deze weergave juist was. Nu is niet alleen de weergave van dit gesprek buiten hem om gegaan, maar ook heeft de DT&V geen oog gehad voor verzoekers angst voor zich zichzelf en zijn familie. Dit is onjuist. Deze situatie behoort tot

het verleden te behoren.

De DT&V heeft gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

C. Ten aanzien van het zonder horen ongegrond verklaren van de klacht

24. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen die daarbij een belang hebben in staat stellen te worden gehoord. Dit brengt mee dat het bestuursorgaan in het kader van een klachtprocedure, de burger aanbiedt om te worden gehoord.

22. Het bestuursorgaan kan alleen afzien van het horen van de klager als de klacht kennelijk ongegrond is, of de klager heeft verklaard dat hij niet wil worden gehoord.

De DT&V verklaarde in de brief van 1 maart 2007 verzoekers klacht ongegrond, en gaf als reden dat verzoeker afdoende was geïnformeerd en dat het aan hem was om vragen te beantwoorden. Verzoeker had echter niet mogen worden gepresenteerd. De DT&V had dit in de brief van 1 maart 2007 moeten erkennen. Het is niet begrijpelijk waarom de DT&V niet heeft vermeld dat de presentatie niet had mogen doorgaan. Daarom wist verzoeker dit niet en kon hij hier niet meteen over klagen. De lezing van de staatssecretaris dat de vragen van de Nationale ombudsman waarom de presentatie toch was doorgegaan geen betrekking hadden op de klacht, komt dan ook voor haar eigen rekening.

Verder volgt uit paragraaf B. dat verzoeker onvoldoende vooraf was geïnformeerd over de presentatie. De DT&V had de klacht dan ook niet ongegrond mogen verklaren, en zeker niet met de enkele mededeling dat het aan hem was om vragen te beantwoorden zonder in te gaan op zijn angst voor de gevolgen van zijn familie en voor zijn gezondheid. Doordat de DT&V niet is ingegaan op zijn vragen is het begrijpelijk dat verzoeker deze wijze van klachtbehandeling als zeer onbevredigend heeft ervaren. Aangezien de DT&V de klacht wel ongegrond heeft verklaard, had zeker een hoorzitting moeten plaatsvinden. Door dit niet te doen heeft de DT&V gehandeld in strijd met het vereiste van hoor en wederhoor.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Dienst Terugkeer & Vertrek van het Ministerie van Justitie, is gegrond, ten aanzien van:

- het ten onrechte houden van de presentatie, wegens schending van het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen;

- het verzoeker onvoldoende voorbereiden op de presentatie, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;
- het ten onrechte niet houden van een hoorzitting, wegens schending van het vereiste van hoor en wederhoor.

Onderzoek

Op 6 maart 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer O. met een klacht over een gedraging van de Dienst Terugkeer en Vertrek van het Ministerie van Justitie.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de staatssecretaris van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de staatssecretaris van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de staatssecretaris en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Verzoeker deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verklaring van de zgn "aios" psychiatrie van de Penitentiaire Inrichting Amsterdam, de Forensische observatie en begeleiding afdeling, van 8 december 2006.

Brief van de IND namens de minister van Justitie aan de korpschef van het regionale politiekorps Groningen, ter attentie van de vreemdelingendienst in Ter Apel van 22 december 2006.

Brief van de Dienst Terugkeer en Vertrek van het Ministerie van Justitie aan de vreemdelingendienst van de regiopolitie IJsselland in Zwolle van 12 februari 2007.

Brief van verzoeker van 16 februari 2007 aan de Dienst Terugkeer en Vertrek van het Ministerie van Justitie.

Brief van de Dienst Terugkeer en Vertrek van het Ministerie van Justitie aan verzoeker van 1 maart 2007.

Brieven van verzoeker van 6 maart 2007, 12 maart 2007, 11 september 2006 en van zijn gemachtigde van 11 maart 2008 aan de Nationale ombudsman.

3. Brieven van de staatssecretaris van Justitie aan de Nationale ombudsman van 13 juli 2007 en 2 november 2007.

Brieven van de Nationale ombudsman aan de staatssecretaris van Justitie van 30 mei 2007, 4 oktober 2007 en 11 januari 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Aanbevelingen in rapport 2007/040 van de Nationale ombudsman "Transparantie in presentaties" van 27 februari 2007. In dit rapport zijn, voor zover voor deze zaak van belang, de volgende aanbevelingen gedaan:

"De vordering M90 slechts gebruiken voor het verstrekken van inlichtingen aan IND/Dienst Terugkeer en Vertrek, en daarbij aan de betrokken vreemdeling meedelen dat hij wordt gepresenteerd aan een buitenlandse vertegenwoordiging waarbij de vraag naar zijn identiteit en nationaliteit centraal staat. Daarnaast dient te worden gewezen op de consequenties van het niet meewerken aan een dergelijke presentatie."

"Verduidelijken van de flyer door daarin uitdrukkelijk aandacht te besteden aan voormalige asielzoekers en aan asielgerelateerde informatie, eventueel met het geven van een voorbeeld. Het woord asiel komt nu in de flyer niet voor. Zo zou duidelijker opgenomen moeten worden dat geen informatie, documenten of gegevens hoeven te worden verstrekt, gevraagd of ongevraagd, die asielgerelateerde informatie bevatten. Bij het uitreiken van de flyer een mondelinge toelichting geven waarbij wordt nagegaan of de inhoud is begrepen en waarbij eventuele vragen direct worden beantwoord."

"Presentaties alleen doorgang laten vinden indien de medewerkers van de Dienst Terugkeer en Vertrek daarbij aanwezig zijn, en bij een presentatiegesprek zonodig een tolk ten behoeve van de medewerkers van de Dienst Terugkeer en Vertrek inschakelen."

2. M 90 formulier. Het hier weergegeven formulier betreft een kopie uit het rapport 2007/040

3. Flyer. Ook de flyer betreft een kopie uit het rapport 2007/040
4. Nederlandse vertaling van de door verzoeker in het Arabisch gegeven weergave van het gesprek met de diplomatieke vertegenwoordiger van Soedan.